

Nr 196.

Av herr **Bondeson**, *angående beräkning av kommande års statsskatter efter dåvarande inkomsters realvärden i förhållande till visst basår.*

Ett av de viktigaste problem, som vårt land för närvarande har att brottas med, utgör den alltmera hotande inflationsfaran. Den fortskridande penningvärdesförsämringen indiceras bl. a. av den senaste indexuppräknings med 3 enheter vid årsskiftet. Indexstegringen kommer bevisligen att fortsätta med troliga 6 à 7 enheter till följd av omläggningen av uppördssystemet till s. k. källskatt. De pågående avtalsförhandlingarna mellan parterna på arbetsmarknaden väntas allmänt resultera i icke obetydliga löneökningar. Bristen på arbetskraft medför högre priser på densamma. En ytterligare stegring av jordbrukspriserna synes icke utesluten. Investeringsbehoven äro oerhörda i förhållande till tillgången på arbetskraft och material. Stora kreditleveranser skola fullgöras till utlandet, varigenom den bristande tillgången på varor inom landet i förhållande till efterfrågan blir ännu mera skriande. Våra exportvaror levereras till priser, som understiga vad som vore möjligt att få ut. Världsmarknadspriserna stiga. Våra valutareserver hålla på att taga slut, varför importen av varor från utlandet måhända måste nedskäras. Produktionen snedvrider, och den dolda prisstegringen fortsätter. Sparvolymen inom landet minskas, och de lediga pengarna synas i ökad utsträckning inriktas på löpande konsumtion. Den stora allmänheten har helt enkelt förlorat förtroendet för statsmakternas vilja och möjligheter att upprätthålla ett fast penningvärde. Frågan i dag är icke längre hur man skall kunna höja kronans värde eller ens hur man skall kunna bevara nuvarande penningvärde, utan den är: var skall det hela sluta? 100 kronor 1939 motsvara i reell köpkraft denna dag ungefär 60 kronor, men vad skola de vara värda i morgon? De psykologiska förutsättningarna för en fortsatt inflation föreligga uppenbarligen. Liknande torde förhållandet vara med övriga förutsättningar.

Därest inflationen kommer i verklig rullning, kan man aldrig veta var den skall sluta. Exempler från andra länder i Europa giva otvetydiga bevis därför. En konsekvens av en dylik utveckling blir att statens skatteinkomster komma att uppgå till oerhörda belopp. Den progressivitet, som kännetecknar vår statliga beskattning, kommer enligt det nyligen framlagda skatteförslaget, som utarbetats under finansminister Wigforss ledning, ytterligare att skärpas. I samma mån som penninginkomsterna stiga kommer därför den enskilde individens nettoinkomst, sedan skatten avdragits, att minska. Man kan tänka sig, att den reella köpkraften av 5 000 kronors inkomst i dagens läge om någon tid motsvaras av 10 000 kr. samt att det allmänna löneläget stigit i samma mån. På grund av progressionen

vid statsbeskattningen kommer den behållna delen av sistnämnda inkomst då att motsvara en mycket ringa del av den köpkraft, som den behållna delen av 5 000-kronorsinkomsten äger i dag. Sedan källskatten nu genomförts kommer detta problem att bli brännande just för de stora löntagargrupperna, som i ett dylikt läge helt enkelt skulle sakna möjlighet till uppehållande av livets nödtorft, särskilt som det icke är ekonomiskt lönande att ha inkomster över en viss gräns.

Det synes därför föreligga all anledning att i tid gardera sig mot en dylik utveckling. Detta skulle kunna ske på så sätt, att penningvärdet ett visst år lägges till bas för uträkningen av kommande statsskatter. Sedan detta skett, kan den individuella skatten kommande år räknas ut enligt gällande bestämmelser, varefter sker en nedräkning av skatten i enlighet med den penningvärdesförsämring, som inträffat sedan basåret. Ett bättre sätt vore att omedelbart nedräkna inkomsten till dess realvärde enligt basåret samt låta den progressiva skatten utgå efter detta värde. Även andra utvägar i detta syfte äro tänkbara. Här är givetvis icke platsen att prestera ett definitivt förslag till lösning av detta problem, utan frågan bör göras till föremål för närmare utredning i vanlig ordning.

En konsekvens av ett genomförande av ett dylikt förslag vore att statens skatteinkomster skulle komma att sjunka. Det synes vara långt ifrån uteslutet att ett dylikt hot skulle nödsaka den ansvariga finansledningen att i tid företaga verksamma åtgärder till förhindrande av en fortsatt inflation. Därest resultatet skulle bli detta och således den föreslagna lagstiftningen aldrig behöva träda i tillämpning, är det givetvis desto bättre för landet i dess helhet.

Då det nya statsskatteförslaget enligt uppgift är avsett att genomföras från och med 1948, skulle lämpligen penningvärdet under innevarande år, då riksdagen har att fatta beslut om utformningen av det nya statsskattesystemet, kunna läggas till grund för uträkningen av de nya skatterna 1948. Därför är skyndsamt utredning av föreliggande fråga av nöden.

På grund av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om skyndsamt utredning med förslag till årets riksdag om beräkning av kommande års statsskatter efter dåvarande inkomsters realvärden i förhållande till ett basår, förslagsvis år 1947.

Stockholm den 23 januari 1947.

Lennart Bondeson.